

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2 vtrum homines teneantur de omnibus rebus decimas dare.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

OVAEST. LXXXVII.

et tolerauit; idcirco
author sub fabulatio-
nis nota hæc dixit.
¶ In eadem respon-
sione iuncta corpori
ar. nota. ¶ si gñs al-
quia vellet fide Chri-
stianam amplecti si-
non onere decimaru,
non solum Ecclesia

tudinem, vel propter aliquam aliā F
causam. Nec tamen sunt in statu
damnationis, qui non soluent in
locis illis, in quibus Ecclesia non
petit, nisi forte propter obstina-
tionem animi, habentes voluntati-
onem non soluendi, etiam si ab eis
peterentur.

ARTICVLVS II.

Vtrum de omnibus teneantur homines decimas dari.

AD SECUNDVM sic procedit.
Videtur, q̄ non de omnibus
teneatur homines decimas dare.
Solutio enim decimarū videtur
esse ex veteri lege introducta: sed
in veteri lege nullū p̄ceptū datur
de personalibus decimis, quē, s. sol
uitur de his, quā aliquis acquirit
ex p̄prio actu, puta, de mercatio-
nibus, vel de militia. ergo talibus
decimas nullus solvere tenetur.

Q. præced. ¶ Super Questionis
octuaginta septima
Articulu secundū.

In artic. 2. eiusdem 879. dubium occurrit circa rationem litterarum in corpore artif. Seminatibus spiritalie debentur car-

¶ Prat. Leuit. vii. Non mandatur folii decima, nisi de frugibus, & pomis arborum, & animalibus que transirent sub virga pastoris: sed preter hanc sunt quedam alia minuta, que homini proueniunt, sicut herba que nascentur in horto, & alia huiusmodi. ergo nec de illis homo decimas dare tenetur.

¶ 4. Præt. Homo non potest solvere nisi id, quod est in eius potestate: sed non omnia, quæ preuenient homini de fructibus agrorum, aut animalium, remanent in eius potestate, quia quedam aliquæ subtrahunt per furtum, vel rapinam: quedam vero q[uo]d in alium trahi

dere Victrum non ad
necessitatem, sed ad
rationabilitatem. Ec-
clesiastici statuti de
Soliudâ decima om-
nium iuste possefso-
runtur per venditionem: quædâ
etiam alijs debetur, sicut principi-
bus debentur tributa, & operarijs
debentur mercedes. ergo de his
non tenetur aliquis decimas dare.

SE D CONTRA est, quod dicitur Genes. 2.8. Cunctorum, quae dederis mihi, decimas offeram tibi: sed omnia que homo habet, sunt ei data diuinitas. ergo de omnibus debet decimas dare.

R E S P O N. Dicendum, quod de vnaquaque re precipue est iudicandum secundum eius radix. Radix autem solutionis decimaru est debitum, quo seminariis spiritualia debentur carnalia, secundum illud Apost. i. ad Cor. 9. Si nos vobis ipsi spiritualia seminavimus, non magnu est si carnalia vestra metamus. Su-

ARTICII.

per hoc enim debitum fundavit Ecclesia determinationem solutionis decimarum. Omnia autem quæcunque homo possidet, sub carnaibus cōtinēat; et ideo de omnibus possessis decimæ sunt solvenda.

AD PRIMUM ergo dicendum, q
specialis ratio fuit, quare in veteri
lege non fuit datum praeceptum de
personalibus decimis secundum
conditionem populi illius, quia i
- omnes alias tribus certas posse
fiones habebant, de quibus pot
erant sufficienter providere. Len
tis, qui carebant possessionibus:
non autem interdiccebant, eisquin
de alijs operibus honeste luc
rentur, sicut & alijs Iudei. Sed po
pulus noua legis est ubique per
mundum diffusus, quorum plu
mi possessiones non habent, sed
de aliquibus negotiis viuant, qui

nibil conferrent ad sub fidum mi-
nistrorum Dei, si de eorum nego-
tijs decimas non soluerint. Min-
istris etiā nouę legi articulis interdi-
citur, ne se ingerat negotijs lucra-
tivis, fm illud se cūdā ad Timotheū.
2. Nemo militans Deo, implicet
se secularibus negotijs. Et id in
nouę lege tenentur hōes ad deci-
mas personales, fm confutendē
patriæ, & indigētam ministrorum.
Vnde Aug. * dicit, & habetur 16.
q. i. c. Decima. De militia, de
negocio, & artificio, reddē decimā.

Ad secundum dicendum, quod aliqua male acquiruntur dupliciter. Vno modo, quia ipsa acquisita, quia acquiruntur per rapinam, arsis, usuram, quia homo teneret redditus de eis decimas dare: tamen si aliquis de usura, de fructu eius tenetur videret, quia fructus illi non sunt eis immure. Quædam vero dicuntur acquiruntur ex turpi causa, sicut de mensistrionatu, & alij hinc, quæ nō possunt. Vnde de talibus tenentur decimam modum aliarum personalium decieles nō debet eas recipere, quia si ne videatur coru peccatis communione poenituerint, possunt ab eis delevi-
11 Ad tertium dicendum, quod acquiruntur in finem, sunt iudicanda secundum finem. Decimari autem postmodum propter se, sed propter ministrorum. Kt si non conuenit, ut etiam ministrum

requirant. Hoc enim in via
per Philos. 4. 6. Et h. & idea let-
nauit, vt de huiusmodi minime res-
fed relinquit hoc arbitrio dare vel-
ma quasi nihil cōputantur. Vide
fēctam legis iustitiam fibi auctor-
nutis decimas solubant. Nec tam
henduntur a Dō, sed solum de hoc, per
ritualia præcepta contemnēantur.
eos secundum se cōmendabiles

hæc oportuit facere. i. tempore legis, vt Chrys. * exponit. Quod etiam videtur magis in quandam decen-
tiam sonare, q̄ in obligationem. Vnde & tunc de hu-
iustrodi minutis rebus nō tenentur homines deci-
mas dare, nisi forte propter consuetudinem patriæ.

AD QVARTVM dicendum, q̄ de his que furo, vel
rapini tolluntur, ille a quo auferuntur, decimas fol-
uerō tenetur anteq̄ recuperet, nisi forte propter
culpā, vel negligētiā suā dāmnum incurrit: quia
ex hoc Ecclesia nō debet dāmnificari. Si vero vēdat
tritum non decimā, potest Ecclesia decimas exi-
gere & ab emptore, quia habet rē Ecclesia debitā;
& a venditore, quia quātūm est de sc. Ecclesiam de-
raudauit: vī soluēre, alius nō tenetur. Deben-
tur autē decimā de fructibus terra, inquantū proue-
niunt ex diuinō munere: & ideo decima non cadit
sub tributo, nec etiā sunt obnoxiae mercedi opera-
torium. Et ideo non debent prius deduci tributa, &
premium operariorum. q̄ soluātur decimā: sed ante
omnia debent decimā solui ex integris fructibus.

ARTICVLVS IIII.

Vtrum decimā sint clericis dāndā.

A D TERTIVM sic proceditur. Vr. q̄ decimā non sint cler-
icis dāndā. Leuitis. n. in veteri testō
decimā dabantur, quia non habe-
bant aliquā partē in possessioni-
bus populi, vt habetur Nu. 18. sed
clericis in nouo testamento habet
postfessiones & patrimoniales in-
terdū, & Ecclesiasticas, recipiunt
infuper primitivas & oblationes
pro viuis & mortuis. Superfluum
ergo est q̄od eis decimā dentur.

¶ 2 Pr̄t. Contingit q̄nque, q̄ aliquis
habet domiciliū in vna paro-
chia, & colit agros in alia. Vel ali-
quis pastor ducit gregem per vñā
partem anni in terminis vñis pa-
rochias, & alia parte anni in termi-
nis alterius: vñi habet ouile in vna
parochia, & pascit oves in alia, in
quibus, & cōsimilibus casib⁹ nō
vñ posse distingui quibus clericis
sint decimā soluēndā. ergo non
videtur, q̄ aliquibus clericis deter-
minata sint soluēndā decimā.

¶ 3 Pr̄t. Generalis cōsuetudo ha-
bet in quibusdam terris, q̄ milites
decimas ab Ecclesia in feudum te-
nent: religiosi etiam quidam deci-
mas accipiunt: non ergo videtur,
q̄ solum clericis curā animarum
habentibus decimas debentur.

SED CONTRA est, qđ dī Nu. 18.
Filijs Leui dedi oēs decimas Israel
in possessionē p ministerio, quo ser-
uit mihi in tabernaculo: sed filijs
Leui succedit clerici in nouo testō.
ergo soli clericis decimas debēt.

RESPON. Dicēdū, q̄ circa deci-
mas duo sunt cōsiderāda. si ipsum
ius accipiendi decimas, & ipsa res
qua noē decimā dantur. Ius autē
accipiendi decimas spirituale est.
Cōsequit. n. illud debitū, quo mi-
nistri altaris debentur sumptus de-

A ministerio, & quo seminātibus spi-
rituali debentur tēporalia, qđ ad
solos clericos pertinet habētes cu-
rā aīarū: & ideo eis solum cōpetit
hoc ius hēre. Res autē q̄ noē deci-
marū dānt, corporales sunt: vnde
possunt in vñ quorūlibet cedere,
& sic possit ēt ad laicos puenire.

A D PRIMVM ergo dicēdū, q̄
in veteri lege, sicut dictū * est,
speciales quādam decimā deputa-
bant subuētōni pauperum: fed
in noua lege decimā dantur cleri-
cis nō solum proprii sui sustēta-
tionē, sed etiā vt ex eis subuenient
pauperib⁹: & ideo nō superfluit:
sed ad hoc necessaria sunt posses-
siones Ecclesiasticā, & oblatio-
nes, & primitiā similē cū decimis.

A D SECUNDVM dicēdū, qđ
decimā personales debētū Eccle-
sia, in cuius parochia hō habitat:
decimā vero p̄diale rōnabilitē
magis videtur pertinere ad Ecclesiā,
in cuius terminis p̄dia sita sunt: tñ
iura determinant, q̄ in hoc seruē
cōsuetudo diu obfēta. Pastor autē,
qui diuersis tēporib⁹ in diuibus pa-
rochias gregē pascit, dēt propor-
tionaliter vtrique Ecclesiā deci-
mas soluēre. Et quia ex pascuis fru-
etus gregis proueniunt, magis de-
bet decima gregis Ecclesiā, in
cuius territorio greg pascit, q̄ illi, in cuius territorio ouile locat.

A D TERTIVM dicēdū, qđ
sicut res noē decimā acceptas,
pōt Ecclesia alīei laico tradere:
ita ēt pōt ei concedere, vt dandas
decimas ipsi accipiat, iure accipiē-
di ministris Ecclesiā reseruato, si-
ue pro necessitate Ecclesiā, sicut
quibusdā militibus decimā debē-
tur in feudi pōt Ecclesiā cōcessē:
sive ēt ad subuētōni pauperū,
sicut quibusdā religiosi laici, vñ
nō habētibus curā animarum
aliquā decimā sunt cōfētē p̄ modū
eleemosynē: quibusdā in religio-
nis competit accipere decimas ex
eo, quōd habent curā animarum.

ARTICVLVS IIII.
Vtrum etiam clericis teneantur de-
cimas dare.

A D QVARTVM sic proceditur. Vr.
q̄ clerici teneantur decimas dare:
quia de iure cōfētē Ecclesiā
parochialis debet recipere deci-
mas p̄diorū, qua in territorio
eius sunt. Contingit autē q̄ndoq̄,
q̄ clericis habēt in territorio alii
ius parochialis Ecclesiā aliqua p̄-
dia propria, vñ etiā aliqua alia Ec-
clesia habet ibi possessiones eccl-
esiasticas. ergo videtur, quōd cler-
ici teneant dare p̄diales decimas.
¶ 2 Pr̄t. Aliqui religiosi sunt cle-

ex hoc habes, qđ
ius prabendā annē-
xa ministerio altaria-
ris, aut curā anima-
rum, sic quōd pro-
pter alterū horū
ordinata fit prabendā,
spirituale est, qm
utrumque horū sp̄i-
rituale est, ut patet.
Nec obstat quōd ius

Art. 1. huius
quest. ad 4.
principiū.

decimarū sit ab Ec-
clesia. Est namque
ab Ecclesia utriusque
quantum ad determi-
nationem, scilicet
quōd decima pars,
& quōd per modū
prabendā debeat
tū: fed non quōd ad
fundamentū iuris,
scilicet ministerium
altaris, & ministratio-
nem sp̄i-italiū: hec
enim sp̄iritualia sūt
& a Deo ordinata.

Et quoniam cādē ra-
tio est de iure ex mi-
nisterio diuini cul-
tus & altaris quōd ad
spiritualitatem, quia
utriusque ministeria
spirituale est: idcir-
co ius prabendā cu-
iūque cōpetens cle-
ricis, quia diuino cul-
tū sunt addicti, sp̄i-
rituale esse ex hoc
loco habes. Et hæc
bene notabis in ma-
teria simonia.

¶ In response ad

primū cūdē articu-
lū habes clare do-

cēdū dicēdū in no-

ua lege.

¶ Super Questionis
otiose p̄spīmē
Articulū quartū.

I N art. 4. cūdē q̄
objēcto quoru-
dam occurrit, qđ
illud in response ad
primū, scilicet
q̄ clericis de propriis
predijs tenentur de-
cimas soluēre, etiam
si finē cūdē Eccle-
sia clericis, quoniam
extra de decimis, c.
Nonā, dicitur, quōd
ili clericis debet sol-
uēre decimas, qui a
clericis sp̄iritualium
ministrorum labo-
res accipiūt. Ex quo
patet, quōd quia cle-
rici cūdē Ecclesiā
nō accipiūt mi-
nisteria sp̄iritualia a
clericis, sed ipsi fi-
mūl populo minis-
trant, ideo non te-
nentur ad decimas.
¶ Ad hoc dicitur, q̄
licet ex illa Decre-
tali, quidam contra
authorem, & Glos-
am ibidē hoc op-
inentur, secundū
tamen